

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΤΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η φιλοσοφία των Αναλυτικών προγραμμάτων είναι ανθρωπιστική, με επίκεντρο την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών και την εξειδίκευση στο Λύκειο σε ομάδες προσανατολισμού και επιλογής μαθημάτων. Σύμφωνα με τα Νέα Ωρολόγια Προγράμματα, οι ομάδες προσανατολισμού δίνουν στον μαθητή τα προσόντα και χαρακτηριστικά για ποιοτική ζωή στον σύγχρονο κόσμο και τον βοηθούν να επιλέξει τομέα σπουδών και εργασίας.

Τα αναλυτικά προγράμματα αναδιαμορφώθηκαν στη βάση των αποτελεσμάτων αξιολόγησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Η αναδόμησή τους θεμελιώθηκε στη θεωρία και διεθνή εμπειρία ανάπτυξης προγραμμάτων, σύμφωνα με την οποία το αναλυτικό πρόγραμμα δεν πρέπει να αναφέρεται μόνο σε γενικά και αόριστα μαθησιακά αποτελέσματα στο τέλος κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης, αλλά και στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια ενός σχολικού έτους, σε κάθε μάθημα και στο τέλος κάθε χρονικής χρονιάς με τρόπο ιεραρχημένο και συνεχές, από την προδημοτική εκπαίδευση μέχρι και τη Γ' Λυκείου.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο τα Αναλυτικά Προγράμματα οργανώνονται με έμφαση στα Επιδιωκόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (Δείκτες Επιτυχίας) και στα ενδεικτικά αντίστοιχα Διδακτέα (Δείκτες Επάρκειας). Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν από τα αντίστοιχα διδακτέα εκείνα που εξυπηρετούν κάθε φορά τον επιδιωκόμενο σκοπό του μαθήματος και ακόμη, να ασκήσουν την παιδαγωγική τους αυτονομία, για να τα συμπληρώσουν και εμπλουτίσουν. Στο περιεχόμενο των Δεικτών δίνεται έμφαση σε όλα τα είδη μάθησης: πληροφορίες με εγγενή ικανότητα να παράγουν νέα γνώση, γνωστικές και πρακτικές δεξιότητες, στρατηγικές και τρόπο σκέψης, στάσεις και αξίες. Σε αυτά περιλαμβάνονται οι οριζόντιες ικανότητες που καλλιεργούνται σε όλα τα μαθήματα, όπως η κριτική σκέψη, η μεταγνώση, οι δεξιότητες συνεργασίας και η καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας, καθώς και οι βασικές στάσεις και ικανότητες –κλειδιά που προτείνονται σε όλα τα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη υγιούς πολιτότητας σε μια σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία, την ευαισθητοποίηση κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προστασία του περιβάλλοντος και την αιεφόρο ανάπτυξη.

Η βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων αποτελεί κύρια επιδίωξη των δημόσιων σχολείων, ως συνέχεια και των εμφάσεων των προηγούμενων ετών. Η βελτίωση αυτή επιδιώκεται εμφαντικά μέσω της αξιοποίησης των αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων και, ιδιαίτερα, των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας, ως εργαλείων που κατευθύνουν τόσο τον προγραμματισμό της διδασκαλίας και την υλοποίησή της όσο και την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και τη λήψη αποφάσεων στη βάση αυτών. Πρόκειται για Δείκτες που υποστηρίζουν την προσπάθεια των εκπαιδευτικών, ώστε η διδακτική διαδικασία να είναι έγκυρη και να επιτυγχάνει τη συνάφεια μεταξύ περιεχομένου, διδακτικής μεθοδολογίας και αξιολόγησης.

Τα αναλυτικά προγράμματα, η διδασκαλία και η σχολική ζωή επιδιώκουν αφενός να αντισταθμίσουν τις προσωπικές, οικογενειακές, κοινωνικές μειονεξίες για κάθε μαθητή και αφετέρου να βοηθήσουν τους ταλαντούχους να βρουν τον δρόμο τους, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο ετοιμότητας και διευκολύνοντας διαδικασίες διαφοροποίησης. Η ιεράρχηση των δεικτών από το προαπαιτούμενο στο επόμενο διευκολύνει τις διαδικασίες διάγνωσης των μαθησιακών αναγκών και τη βελτίωση. Με αυτό τον τρόπο το αναλυτικό πρόγραμμα και η σχολική ζωή δεν γίνεται πύλη αποκλεισμού και αναπαραγωγής μειονεξίας και στασιμότητας αλλά δείκτης ανάπτυξης για κάθε μαθητή.

Σε αυτή την προσπάθεια ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι ουσιαστικός και αναβαθμισμένος, με ευρύ πεδίο άσκησης της παιδαγωγικής τους αυτονομίας. Ευέλικτες ευκαιρίες επιμόρφωσης στη σχολική μονάδα και στην τάξη και κίνητρα για συμμετοχή και αυτό-μόρφωση συστήνουν τους πυλώνες της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, των οποίων ο ρόλος καθίσταται καταλυτικός για την επιτυχία κάθε εκπαιδευτικού εγχειρήματος και ιδιαίτερα για την ποιότητα της σχολικής ζωής και την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας-μάθησης